

UPPSALA
UNIVERSITET

Box 256
SE-751 05 Uppsala

Besöksadress:
Dag Hammarskjölds väg 7

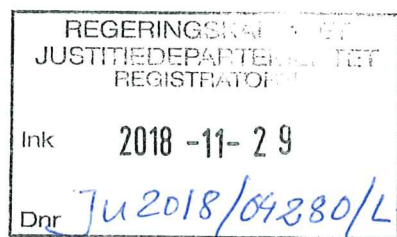
Handläggare:
Dag Linde

Telefon:
018-471 18 39

www.uu.se

dag.linde@uadm.uu.se

Beredning med:
Studentavdelningen
Juridiska avdelningen
Vetenskapsområdena
Studentkårerna

BESLUT

2018-11-26

Dnr UFV 2018/1723

1(1)

Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM
Er ref: Ju2018/04280/L7

Remiss av betänkandet Genomförande av student- och forskardirektivet (Ds 2018:37)

Uppsala universitet har anmodats att lämna synpunkter på betänkandet *Genomförande av student- och forskardirektivet* (Ds 2018:37). Uppsala Universitet överlämnar härmed bifogat remissyttrande som sitt svar. Remissyttrandet har utarbetats av arbetsrättsjurist Dag Linde.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor i närvaro av prorektor Anders Malmberg och universitetsdirektör Katarina Bjelke efter föredragning av arbetsrättsjurist Dag Linde. Kontakt har även förevarit med Uppsala Studentkårs ordförande Ludvig Lundgren som inte haft något ändringsförslag på bifogat remissyttrande.

Eva Åkesson

Dag Linde

UPPSALA
UNIVERSITET

Box 256
SE-751 05 Uppsala

Besöksadress:
Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare:
Dag Linde

Telefon:
018-471 18 39

www.uu.se

dag.linde@uadm.uu.se

1(6)

REMISSYTTRANDE

2018-11-26 Dnr UFV 2018/1723

Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM
Er ref: Ju2018/04280/L7

Remiss av betänkande Genomförande av student- och forskardirektivet (Ds 2018:37)

Uppsala universitet har anmodats att lämna synpunkter på betänkandet *Genomförande av student- och forskardirektivet* (Ds 2018:37). Universitet vill anföra följande.

EU-parlamentet och Rådet antog student- och forskardirektivet i maj 2016. Syftet med direktivet är att fastställa villkoren för inresa till och vistelse i mer än 90 dagar på medlemsstaternas territorier samt rättigheter för tredjelandsmedborgare, och i tillämpliga fall deras familjemedlemmar, i samband med forskning, studier, praktik eller volontärarbete inom ramen för Europeisk militärtjänst.

Direktivet har bl.a. att ”främja direkta personkontakter och rörlighet”; bidra till unionens ”ställning som en attraktiv plats för forskning och innovation”; ”underlätta inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare som ansöker om tillstånd i syfte att bedriva forskningsverksamhet.”

Regeringen har i promemorian DS 2018:37 beskrivit hur införandet av Student- och forskardirektivet bör omsättas i svensk lagstiftning. I promemorian föreslås att grunderna för att bevilja uppehållstillstånd enligt det omarbetade student- och forskardirektivet ska regleras i ett särskilt kapitel i utlänningslagen.

Kommentarer och ändringsförslag

Övergripande generella synpunkter

Uppsala Universitet anser att det är av avgörande betydelse att såväl regelverket som den praktiska tillämpning rörande arbets- och uppehållstillstånd båda är utformade så att det går så snabbt och smidigt som möjligt att söka arbets- och uppehållstillstånd

för utländska studenter, doktorander och forskare. Det är även viktigt att det finns möjlighet att få arbets- och uppehållstillstånd beviljade för tillräckligt lång tid och att uppehållstillstånden inte sätts exakt från terminsstart utan att studenten har möjlighet att resa in i landet lite tidigare så att det finns möjlighet att närvara vid upprop och kursregistreringar. Frågor rörande arbets- och uppehållstillstånd är av mycket stor betydelse ur både ett kompetensförsörjnings- och ett kvalitetsperspektiv för Uppsala universitet för att verksamheten ska kunna bedrivas så effektivt som möjligt vad gäller forskning och undervisning. Det är därför med tillfredsställelse Uppsala universitet noterar att det i promemorian föreslås förbättringar i regelverket på en rad punkter. Universitetet saknar dock riktlinjer vad gäller doktoranders möjlighet till permanent uppehållstillstånd i de ändringar som föreslås enligt promemorian.

Specifika kommentarer och ändringsförslag

7.2 Resehandling, s. 79. Det är bra för forskarmobiliteten att forskare, forskares familjemedlemmar och studerande enligt direktivet ska ha rätt att resa in och vistas i andra medlemsstater i mer än tre månader med stöd av ett uppehållstillstånd utfärdat av den medlemsstat som först beviljade personerna inresa till EU. Många forskare och doktorander från tredjeland rör sig mellan olika EU-länder och det kommer därför att underlätta för forskarmobiliteten inom EU om förslaget genomförs.

7.4 Sjukförsäkring, s. 80. Eftersom många forskare från tredjeland har svårt att själva teckna en heltäckande sjukförsäkring i sitt hemland är det av stor betydelse att Kammarkollegiets försäkring "Försäkring för utländska besökare" också fortsättningsvis godkänns av Migrationsverket eftersom kravet på heltäckande sjukförsäkring inte längre ingår som en del i mottagningsavtalet.

7.6 Försörjningskrav, s. 83. Uppsala Universitet noterar att i artikel 7.3 anges det att bedömningen av frågan om tillräckliga medel ska grundas på en individuell granskning av ärendet. Uppsala Universitet ser positivt förslaget i den delen. Enligt förslaget framgår det även att det ska införas en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmågan. Enligt Uppsala Universitets uppfattning finns det behov av ytterligare tydliggörande regler rörande försörjningsförmågan enligt följande i enlighet med den möjlighet som öppnas upp enligt förslaget. Uppsala universitet anser att det är synnerligen angeläget att man som student ska få uppehållstillstånd för hela studietiden. Samtidigt kan det vara

svårt att visa försörjningsförmåga på en gång för så lång tid. Uppsala Universitet förordar därför för gruppen studenter att försörjningsmöjlighet endast ska behöva visas för en kortare tid – förslagsvis för 6 månader. Vidare behöver det även införas bestämmelser som möjliggör för en generösare bedömning i undantagsfall för att undvika absurda konsekvenser vilket enligt nu gällande regler t.o.m. medfört att student i något fall behövt avbryta sin vistelse i Sverige och vid Uppsala Universitet p.g.a. stelbenta regler där det inte har varit möjligt att visa att kriterier rörande den bedömda försörjningsmöjligheten uppfyllts fullt ut.

7.7 Adress under vistelsen i Sverige, s. 86. Det är inte säkert att adress finns vid ansökningstillfället. Uppsala Universitet instämmer därför i förslaget att inte utnyttja möjligheten i direktivet att utlänning vid ansökningstillfället ska uppge adress.

7.9 Hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, s. 87. Uppsala Universitet har givetvis en förståelse för att en grundförutsättning för beviljande av uppehållstillstånd är att ”utlänningen inte utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa”. Dock har det vid flera tillfällen förekommit att utländska medborgare som i hård konkurrens beviljats medel för att genomföra forskarutbildningsstudier vid Uppsala universitet nekats uppehållstillstånd utan ytterligare förklaringar. Uppsala Universitet efterlyser därför att, om förslaget enligt promemorian genomförs, kompletterande regeländringar eller rutiner övervägs i syfte att lärosätet ska kunna få del av viss information rörande skälen till avslag på uppehållstillstånd i nyss nämnda situationer.

8.1 Villkor för uppehållstillstånd för forskning, s. 89. Det är bra att möjligheten att införa ekonomiskt åtagande för forskningshuvudmän om gästforskaren olagligen stannar kvar i Sverige inte utnyttjas.

8.4 Mottagningsavtal, s. 94. Uppsala Universitet instämmer i bedömningen att det inte är nödvändigt att utnyttja direktivets möjlighet att föreslå krav på bekräftelse från forskningshuvudmannen att forskningsverksamheten har genomförts. Skälet till att det är ett bra förslag är att det skulle medföra ytterligare administration och därmed gå emot grundprincipen att underlätta forskarmobilitet och internationalisering att begära ytterligare besked från forskningshuvudmannen. Rent praktiskt kan det också vara svårt att visa att forskningen genomförts om det exempelvis rör verksamhetsområden där inte omedelbara resultat eller spår av forskningsverksamheten genereras.

9.1 Villkor för uppehållstillstånd för studier inom högre utbildning, s. 99. Definitionen av studerande talar om "heltidsstudier" och att "följa ett studieprogram". Enligt Uppsala Universitets uppfattning bör det vara i sin ordning att även läsa fristående kurser också om dessa ges på heltid för att omfattas av definitionen. Uppsala Universitet förordar därför ett förtydligande på så vis att det i lagtexten eller i kommande förarbeten anges att även de som läser fristående kurser omfattas av definitionen för studerande. I detta sammanhang är det också viktigt att tydliggöra att detta även gäller forskarutbildningsstudier (den s.k. '3rd cycle' i Bologna-systemet), så att man med studier avser grundläggande, avancerad och forskarutbildningsnivå.

9.1 Villkor för uppehållstillstånd för studier inom högre utbildning, s. 101. Uppsala Universitet anser att det är bra att Migrationsverkets skyldighet att undersöka språkkunskaper tas bort eftersom så görs redan vid antagningen av studenter till utbildningen vid Uppsala universitet. Ett problem med nuvarande reglering är att det blir mycket olyckligt när bedömningarna skiljer sig åt. Det är därför bra att direktivets möjlighet att ställa krav på språkkunskaper inte utnyttjas i denna del och att lärosätets bedömning blir avgörande.

9.2 Tillståndstid, s. 102. Uppsala Universitet är positivt till förslaget att bevilja fleråriga uppehållstillstånd för studenter.

13.1 Uppehållstillstånd efter slutförd forskning eller slutförda studier, s. 121. Förslaget enligt promemorian att inte nyttja möjligheten enligt direktivet att sökanden efter tre månader ska styrka möjligheten att få en anställning eller etablera ett företag är bra eftersom det minskar den administrativa bördan på för den som är i behov av uppehållstillstånd.

14.1.2 Fakultativa grunder för avslag, s. 139. Direktivets regler om s.k. arbetsmarknadsprövning utnyttjas inte enligt det förslag som läggs enligt promemorian. Det är ändamålsenligt att den befintliga ordningen behålls där arbetsgivarens bedömning angående behov av att arbetskraft från tredjeland är utgångspunkten vid handläggning av ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd och precis som det konstateras i promemorian saknas enligt Uppsala Universitet anledning att frågå denna ordning.

15.1 Uppehållstillstånd för familjemedlemmar till forskare, s. 147. Det är bra att uppehållstillstånd för medföljande

familjemedlemmar framgent även ska beviljas familjemedlem till den som har ett uppehållstillstånd som forskare.

15.2 Ansökan om uppehållstillstånd, s. 150. Det är ett bra förslag att uppehållstillstånd kan sökas från Sverige för familjemedlemmar till dem som har haft uppehållstillstånd för forskning eller rörlighet och som sedan beviljats uppehållstillstånd för att söka arbete. Det är inte bra enligt den ordning som gäller nu att man behöver lämna Sverige vid byte av tillståndsgrund. De som t.ex. har beviljats uppehållstillstånd för studier på forskarutbildningsnivå (doktorandstudier) och som behöver få uppehållstillstånd för arbete som gästforskare behöver som reglerna ser ut idag lämna Sverige. Detta medför problem och oro för dem som rotat sig i Sverige och har familj. Förslaget enligt promemorian medför därför en betydande förbättring om det genomförs.

16.2 Forskares rörlighet för kortare vistelse i Sverige, s. 156. Uppsala Universitet ser positivt på promemorians förslag enligt denna punkt att direktivets möjlighet att begära att en forskare som har beviljats uppehållstillstånd för forskning av annan EU-stat inte ska utnyttjas och forskare således inte ska behöva underrätta Migrationsverket. Härigenom säkerställs möjligheter för forskares rörlighet för kortare vistelse i Sverige t.ex. vid antagning till studier på forskarnivå, vilket är ett vanligt inslag i utbildning på forskarnivå, utan ytterligare administrativa pålagor vilket även underlättar mobilitet inom EU eftersom det inte är ovanligt att forskare samarbetar med andra forskare både inom och utanför EU.

16.3.1 Förutsättningar för tillstånd i Sverige, s. 162. Uppsala Universitet noterar att enligt direktivet ska det inte specificeras vilka handlingar som sökanden ska uppvisa och att förslaget är att inte fastställa en längsta period för längre vistelse. Uppsala Universitet anser att det är ett bra förslag.

16.4. Rörlighet för studerande, s. 165. Uppsala Universitet instämmer med förslaget enligt promemorian att studenter med ett giltigt uppehållstillstånd för studier utfärdat av andra EU-stater får studera i Sverige upp till ett år.

17.1 Ansökan om uppehållstillstånd, s. 177. Det är en bra ordning att en person som redan har ett uppehållstillstånd för forskning får ansöka om förlängning, samt ansöka om uppehållstillstånd för att söka arbete eller bedriva näringsverksamhet i Sverige, utan att behöva lämna Sverige. Det kommer att underlätta på ett betydande sätt för berörda personer.

Det är även bra att möjligheten enligt direktivet att medge att en värdenhet ansöker inte utnyttjas.

17.2 Handläggningstid, s. 181. Det är positivt att ett ärende om uppehållstillstånd ska avgöras senast inom 90 dagar från det att ansökan lämnades in respektive 60 dagar om det rör en godkänd forskningshuvudman.

17.3 Enhetlig utformning av uppehållstillstånd, s. 182. Det är ett bra förslag att uppehållstillståndskorten blir tydligare på det sätt som föreslås i promemorian.

Övriga synpunkter och konsekvenser

Sammanfattningsvis anser Uppsala Universitet att, i enlighet med ovan angivna synpunkter, det som framgår av promemorian i huvudsak är förslag som kommer att underlätta och göra processen rörande arbets- och uppehållstillstånd effektivare och smidigare på en rad olika sätt. Uppsala Universitet tillstyrker förslaget genomförande med undantag för det som ovan angivits.